

(The National Interest, 9.7.2010)

Косово не треба да буде спољнополитички приоритет Вашингтона. Е. Вејн Мери реагује на предлоге Абрамовица и Хупера.

Господа Абрамовиц и Хупер су врло добро приказали стање на Косову за читаоце којима би могло бити опроштено што годинама нису ни помислили на то место. Предстојеће саветодавно мишљење Међународног суда правде ће убацити "косовско питање" на странице западне штампе на дан или два, али је мало Американаца који ће то питање сматрати од чак и терцијарног значаја. И док Вашингтон полако окреће леђа Балкану, ваљало би размотрити неке лекције за наше циљеве у јужној Азији као и за разумевање збивања на Кавказу.

У свим овим зонама сукоба, фрагментација је суштинска опасност за било коју врсту ефикасне управе (без обзира да ли је плуралистичка и представничка или не). Политика САД је до сада имала тенденцију да у овим државама разглави било какву постојећу политичку и социјалну кохезију и да онда жали над фрагментацијом истих. САД је водила рат против Србије и спонзорисала независно Косово у великој мери да би казнила Београд за његове стварне или измишљене грехе, а не зато што је Косову јемчила статус државности. Клинтонова администрација сатанизовала је Слободана Милошевића (а како смо касније видели и његовог ирачког пандана) и желела је да га ослаби фрагментирањем државе којом је владао. Косово је било довољно лоше (српска управа над косовским Албанцима свакако је изгубила сваки легитимитет), али шта је с нашим кратковидим покровитељством независности Црне Горе? На који начин је то европски систем држава профитирао делећи Србију, и то не једном већ два пута?

А сада нам говоре како ће било каква подела Косова у корист већинског српског становништва на северу, морати да буде изведена тако да задовољи максимум захтева владе у Приштини, за коју се такође признаје да је легло корупције. Током последње деценије су Срби били ти који су показали способност за реформе, упркос ставовима вашингтонских србофоба, а данас је Србија регионална држава са највише квалификација да нечим вредним допринесе заједничком столу Европе.

Сједињене Државе се удаљавају са Балкана, и то са правом. Нажалост, очигледна љубав коју за САД гаје косовски Албанци велика је грешка, зато што ће Вашингтон моћи да усмери врло мало пажње и још мање ресурса за Косово, Босну или Македонију, док су му на дневном реду ратови у Ираку и Авганистану. Дати приоритет Косову? Немојте ме засмејавати.

Дакле, главобоља остаје Европи, како је одувек и требало да буде. Да ли су институције ЕУ дорасле том задатку? Можда и нису, али нико други није спреман да то учини за њих. Задаци су бројни, али сви потичу из фрагментације бивше Југославије 1990-тих. До сада, Брисел није био у стању ни да омогући Македонији употребу њеног одговарајућег имена. Такав исход би могао да сруши грчку владу, тако да не очекујте превише попуштања од стране Атине.

Може ли подела Косова да подстакне сличне етничке поделе у Македонији? Нема сумње, али опет остаје питање зашто је Европи боље са две албанске државе на мапи, а не са једном. Прекрајање политичке границе бивше Југославије вероватно није готово, али политика треба да има за циљ да те границе буду од све мањег значаја.

На крају, заваривање америчких званичника да наше покровитељство независности Косова није креирало преседан за сепаратизам на другим местима је пука којештарија. Руско признавање Абхазије и Јужне Осетије, након рата из августа 2008. је грешка, али за Абхазе и Осетине ништа мање није могуће да се врате под власт Грузије него што је то за косовске Албанце под власт Београда. Абхазија, напослетку, има много више оправдања да буде независна држава него што то имају Црна Гора или Косово. И на Кавказу и на Балкану, ратови имају последице, а мир је по правилу привремен. Те игре никада се не завршавају.

E. Wayne Merry је службовао у Стејт департменту и Пентагону, сада је виши сарадник у америчком Савету за спољну политику у Вашингтону.

(Превод: Василије Д. Мишковић)